

РЕГИОНАЛНА САРАДЊА – НАША НЕМИНОВНОСТ

Лепо је имати пријатеља у Америци...

У Народној библиотеци Србије, у уторак, 14. јуна, Лејла Каламујић из Сарајева и Тања Ступар Трифуновић из Бањалуке представиле су своја дела београдским љубитељима књижевности. Књижевно поподне замишљено је као први у низу догађаја ове године који ће обухватати размену аутора из региона и прилику да представе своје радове у другим деловима југоисточне Европе, посебно оних који деле заједничко језичко и културно наслеђе. Подршку књижевном поподневу у Београду пружили су Савет за регионалну сарадњу и Традуки, европска мрежа за књижевност и књиге.

Обе ауторке су награђиване и припадају млађој генерацији писаца, а обе су биле и у најужој конкуренцији, међу десет најбољих, за Европску награду за књижевност за 2016. годину. Тања Ступар Трифуновић ју је и добила за књигу „Сатови у мајчиној соби“, с којом је и изашла пред београдску публику. „Зовите ме Естебан“ назив је књиге коју је донела Лејла Каламу-

јић, објављене у едицији награђених рукописа Фондације за издаваштво ФБИХ за 2014. годину. Из обе књиге публици је говорио глас детета, детета у рату, што је у публици присутног књижевника Владимира Пиштала подстакло да каже да смо „живели у доба експроприације сећања, па посежемо за личним сећањима“. И оно што је посебно благотворно деловало на присутне јесте чињеница да обе књиге нуде – много утехе.

Наглашавајући да овај београдски сусрет нема ама баш никакве политичке конотације и да је једини разлог за његово одржавање оно што су две књижевнице написале, Ненад Шебек, портпарол Савета за регионалну сарадњу, подсетио је да су њихове активности усмерене на подстицање регионалне сарадње, пре свега у области економије, али да је саставни део настојања ка убрзању евроатлантских интеграција земаља западног Балкана и подршка коју током последње две године пружају регионалној сарадњи у области културе и уметности.

– Регионална сарадња је наша неминовност – рекао је Шебек. – Лепо је имати пријатеља у Америци, али ако вам затреба шољица кафе, шећера, ако вам се кућа запали, а комшија не притекне у помоћ, оде ваша кућа док помоћ стигне из Америке.

Како је објаснила Хана Стојић из Књижевне мреже Традуки, та

мрежа од 2008. године ради на јачању региона југоисточне Европе кроз књижевне и интелектуалне размене унутар региона те пружање подршке књижевним преводима, промоцијама и сајмовима књига, фестивалима, пројектима гостујућих писаца, конференцијама, радионицама и другим манифестацијама. До сада је, захваљујући подршци Традуке,

преведено и објављено осам стотина наслова. По њеним речима, овај књижевни сусрет представља својеврсни увод у састанак одабраних библиотека и стручњака из региона, који ће организовати Традуки и Министарство спољних послова Немачке, а на којем ће се разговарати о прекограничној продаји и дистрибуцији књига. **Б. С.**

ОТПОР СИСТЕМАТСКОМ, ВИШЕДЕЦЕНИЈСКОМ ДЕГРАДИРАЊУ ВРЕДНОСНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ МЛАДИХ

Витезови културне деконтаминације

Ово је прича о новосадским проносиоцима културе који несобично донирају снагу интелектуалном отрежњењу, врло култивисаним отпором систематском, вишедеценијском деградираним вредносне оријентације младих. Надахнути и професионално зрели, глумци Позоришта младих, серијама сценских, вербално игровних бравура дају огромну подршку десетинама тинејџера у формирању идентитета и развоју емоционалне писмености. Помажу им тако да сопствени младалачки бунт правилно артикулишу и сместе га у границе друштвено прихватљивог.

Нови Сад као град проактивне мултикултуралности, према броју активних институција културе може се сматрати врло богатим – и тај ресурс смо искористили на најбољи начин. Идеја интерсекторске сарадње позоришта и школе, подржана етичким императивом сваког наставника да од ученика створи квалитет-

Ослушкујући уџиске након веће броја огледаних ђредстава у новосадским ђозориштима, учили смо да инџересовања ученика ђравиџирају млађим ђлумачким ђенерацијама и динамичнијим драмским зајлејима. Заџо нам је ове школске ђодине водиља била уџраво ова искуџвена чињеница

ног појединца, могла би добити на тежини, јер су култура и образовање у савременом свету међусобно надопуњиве и иманентне области.

Ослушкујући утиске након већег броја одгледаних представа у новосадским позориштима, учили смо да интересовања ученика гравитирају млађим глумачким генерацијама и динамичнијим драмским заплетима. Зато нам је ове школске године водиља била управо ова искуствена чињеница.

Тако је у нашем случају из релативног педагошког хазарда, с првим искуством гледања драме, створен и озбиљнији напредак. Сложен заплет једног од Бергманових нај-

печатљивијих драмских остварења („Разговори у четири ока“), уметнички снажно изнео је млад глумачки трио, на питањем начину освешћујући многе недоречености породичних односа и животних улога. Након вршњачке размине нових, далеко сложенијих искустава, у недељама након представе, ученици су почели увиђати праву срж виђених садржаја и проживљавати катарктичка, емоционално растеређујућа искуства.

Увидевши могућности, окренули смо се постепеном и детаљном анализирању репертоара, гледању представа и уочавању детаља занимљивих за употребу у настави. И не само детаља који директно иду у прилог наставним темама већ и онима који су контрадикторно приказани, ради указивања на основне културолошке парадоксе. Управо такви моменти у представама представљају окосницу унапређивања основног критичког размишљања ученика с различитим сметњама у развоју. Недовољно разјашњени, а динамично приказани детаљи су заправо оно што ученике мотивише, оставља образовно будним за нова сазнања. И управо та сазнања, уживо виђена, а кроз наставни процес адаптирана, усмерена и образложена, остају лако и дуготрајно упамћена.

Разговарајући са стручним особљем Позоришта младих успели смо да се одредимо за још неколико њихових матичних представа, окрећући дискурс на хумористички карактер.

Једна од филигрантски модерираних представа јесте и „Потпуно скраћена историја Србије“. Редитељ у представи непогрешиво пародира најупечатљивије друштвене аномалије, како данас, тако и кроз историју. Глумачка екипа Позоришта младих предвођена Сашом Латинковићем, Слободаном Нинкови-

ћем, Иваном Ђурићем и другима, најфинијим обликовањем бунтовних идеја презентованих кроз обиље сликовитих заплета, отвара многа питања у главама омладине.

Идеја инџерсекџорске сарадње ђозоришта и школе, ђодржана еџичким имџераџивом свакоџ насџавника да од ученика сџвори квалиџеџноџ ђојединца, моџла би добиџи на џежини, јер су кулџура и образовање у савременом свеџу међусобно наџоуџиве и иманенџне обласџи

Мноштво боја, реквизита, динамичних промена костима, шароликост у вербалним распонима млађих и врло талентованих глумаца попут Кристине Савков и Данила Миловановића дефинитивно даје потребну енергију младима, која их евидентно покреће на разоткривање појединих социјално психолошких појава које су се, нажалост, увремениле као истините и чињеничне. А о истинитости и декларативности настављамо на часовима грађанског васпитања, историје, српског језика и књижевности. Обједињавање искустава доживљаја удружено с педагошким стилизовањем перципираних садржаја представља непроцењиву вредност којом се трасира формирање здравог групног и/или индивидуалног идентитета младих у нашем друштву. У учioniци се обликује завршна реч, ствара знање, рађа функционална мисаона скулптура дугачког века трајања.

Иако не познајући све контроверзе историје, уз социјално педагошку подршку и рад у настави, ученици постепено развијају сигурност у формирању мишљења о појединим друштвеним феноменима блиским менталитету ових простора, који неговањем површне хоризонтале, инстант и електронски обликованим вредностима већ дуже време гуши архетипски нагон младих за искуственим сазнањима.

Сагледавајући многе пропусте у васпитању и медијски неприкладне садржаје којима се омладина поводи, иста глумачка поставка,

проширена Јелицом Глигорин и Недом Даниловић, у новој, тек приказаној представи „Док те ја храним и облачим“, бриљира. Одмереном драматизацијом, алудирајући на позадину

данашњег друштвеног и образовног парадокса, они покрећу интроспективне дијалоге за испитивањем моралних и родитељских начела васпитања. Проблеми попут родитељске пасивности, препуштања васпитавања детета родбини, апсолутне неприкладности медијских садржаја, недовољне емоционалне зрелости и малолетничке трудноће, условили су и нас и ученике на многа озбиљна размишљања и разговоре.

Спој свеprisутног ентузијазма, емпатијске посвећености и талента, уз транспарентну кохезивност унутар глумачке екипе, представља есенцију едукативног импулса, којим се млади мотивишу на окретање себи и трагање за активном улогом у друштву.

Треба истаћи да едукативни потенцијал великог броја представа Позоришта младих чврсто кореспондира с младалачком знатижељом, ситуационом недореченошћу и потребама за искуственом међувршњачком разменом, која моћно уклања и наизглед претешке баријере образовне адаптације ученика са сметњама у развоју.

Уметност преношења поруке на разумљив и социјално прикладан начин дала је неочекивано позитивне резултате, стварајући иновативан приступ социоедукативном поткрепљивању кроз својеврсну културну и образовну деконтаминацију младих нараштаја.

Небојша Николић,
специјални педагог, наставник, родитељ